STRATIGMA
STRATIGMA DAILY · 12 EKİM 2026

Enerji Ateşkesi ve Karadeniz: Ticari Gemiler Kapsam Dışında

Ankara'nın masadaki önerisi limanları ve gemileri de kapsıyor

Stratigma Daily · 12 Ekim 2026 · STR-DLY-261012 ·
stratigma.org/reports/enerji-ateskesi-ve-karadeniz-ticari-gemiler-kapsam-disinda

11 Ekim'de ilan edilen Rusya-Ukrayna enerji ateşkesi enerji tesislerini kapsıyor; Türk sahipli gemilerin son haftalarda hedef alındığı Karadeniz'deki ticari taşımacılık için bir hüküm içermiyor.

Gelişme

ABD Başkanı Donald Trump 11 Ekim'de sosyal medya hesabından Rusya ile Ukrayna arasında "derhal yürürlüğe giren" bir enerji ateşkesi ilan etti ve iki tarafın da bunu kabul ettiğini yazdı. Duyuru, tarafların birbirinin enerji tesislerine saldırmayı durdurmasını öngörüyor. Süreye, denetime, limanlara ya da deniz taşımacılığına ilişkin bir ifade içermiyor.

Taraflardan gelen ilk tepkiler duyuruyu teyit etmedi. Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenskiy ateşkesi duyurudan öğrendiğini, Rusya uyarsa Kiev'in de uyacağını söyledi; aynı akşam Harkiv'de bir elektrik santralinin vurulduğunu açıkladı. Kremlin Sözcüsü Dmitriy Peskov ise 12 Ekim'de temasların sürdüğünü, söylenecek bir şey olduğunda açıklama yapılacağını belirtti.

Karadeniz'de aynı hafta

Duyurudan birkaç gün önce, 5-7 Ekim arasında Romanya ve Bulgaristan açıklarında Türkiye merkezli şirketlerle bağlantılı üç ticari gemi saldırıya uğradı. Romanya'nın münhasır ekonomik bölgesinde vurulan Royad Mammadov'da iki denizci hayatını kaybetti. Togo bayraklı Alfa Watan Bulgaristan açıklarında battı; 10 kişilik mürettebattan haber alınamadı ve Bulgar makamları arama çalışmalarını sonlandırdı. Palau bayraklı Able'daki 18 denizci kurtarıldı, bunların 11'i Türk vatandaşı. Saldırıları üstlenen olmadı; Kiev Moskova'yı, Moskova Kiev'i sorumlu tutuyor.

Saldırıların sıklığı bu yıl belirgin biçimde arttı. İstanbul ve Marmara, Ege, Akdeniz, Karadeniz Bölgeleri Deniz Ticaret Odası (İMEAK) verilerine göre Şubat 2022'den bu yana Karadeniz'de 226 sivil ve ticari gemi saldırıdan etkilendi; bunların 163'ü 2026'nın ilk

sekiz ayında yaşandı. Aynı kaynağa göre 27 Ağustos'a kadarki iki ayda en az 22 Türk sahipli gemi vuruldu. Bu gemilerin bir kısmı Togo, Palau ya da Saint Kitts ve Nevis gibi kolaylık bayrakları taşıyor; sahipleri ve mürettebatı ise büyük ölçüde Türk.

Saldırıların ticari maliyeti de büyüyor. İMEAK Yönetim Kurulu Başkanı Tamer Kıran'ın 27 Ağustos'ta verdiği bilgiye göre, 21 Ağustos itibarıyla Karadeniz'de yaklaşık 100 gemi demir sahalarında, liman ve tersanelerde bekliyordu; bunların 35'i Samsun'da, 22'si Sinop'taydı. Kıran, Türk armatörlerinin 18 yıl sonra ilk kez bazı gemilerini uzun süreli olarak hizmet dışı bırakmaya hazırlandığını, sigorta maliyetlerinin yükseldiğini ve gemi insanı bulmanın zorlaştığını söyledi.

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan 8 Ekim'de Ankara'da, sivil gemilere yönelik saldırıların "can, mal, seyir ve çevre güvenliğine ciddi tehdit" oluşturduğunu ve Türk bayraklı, Türk sahipli, Türk personelli gemilerin de etkilendiğini söyledi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan bir gün önce Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'le yaptığı telefon görüşmesinde, Karadeniz'de seyrüsefer emniyetine yönelik çalışmaların önemini vurgulamıştı.

Ankara'nın önerisinin kapsamı

Türkiye'nin Ağustos'tan bu yana masada tuttuğu çerçeve, 11 Ekim duyurusundan daha geniş. Fidan 8 Ağustos'ta iki tarafa ticari gemilere yönelik saldırılar için moratoryum çağrısı yaptı. Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov öneriyi gerçekçi bulmadığını ve denetlenmesinin mümkün olmadığını söyledi. Dışişleri Bakan Yardımcısı Mehmet Kemal Bozay ise 27 Ağustos'ta İMEAK'ta, Türkiye'nin BM ile birlikte seyrüsefer emniyetini güvenceye alacak bir hukuki çerçeve üzerinde çalıştığını açıkladı. Bu çerçeve, enerji ve liman altyapısını kapsayan kısmi bir ateşkesi de içeriyor.

Eylül ortasında Ankara, Rusya ve Ukrayna'ya bir mutabakat taslağı iletti. AFP'ye konuşan bir Türk diplomata göre taslak 2022 Karadeniz Tahıl Girişimi'ni örnek alıyor. Romanya ve Bulgaristan kıyılarındaki mevcut güzergâha ek olarak, Türkiye'nin ve kabul etmesi hâlinde Gürcistan'ın karasularından geçen ikinci bir rota öngörüyor. Bloomberg'in 2 Ekim'de aktardığına göre Türkiye ve BM, limanları, sivil gemileri ve enerji altyapısını kapsayacak dar çerçeveli bir anlaşma için yeni temaslar planlıyor.

Türkiye açısından anlamı

11 Ekim duyurusu, Ankara'nın enerji, liman ve gemi başlıklarında kurguladığı paketin yalnızca bir bölümüne karşılık geliyor. Liman altyapısı ve ticari gemiler kapsam dışında kaldıkça, Türk sahipli filonun Karadeniz'de maruz kaldığı risk değişmiyor. Türkiye açısından belirleyici olan, enerji ateşkesinin tutup tutmamasından çok kapsamının denize genişletilip genişletilmeyeceği.

İki süreç aynı sorunla karşı karşıya: denetim. Lavrov'un Ağustos'ta moratoryum için dile getirdiği itiraz, enerji ateşkesinin ilk iki gününde de kendini gösterdi; Kiev ihlal bildirirken Moskova duyuruyu teyit etmedi. 2022'deki Tahıl Girişimi'nde bu sorun, Rusya,

Türkiye, Ukrayna ve BM temsilcilerinden oluşan ve İstanbul'da çalışan Ortak Koordinasyon Merkezi aracılığıyla aşılmış; gemiler ortak ekiplerce denetlenmişti. Ankara'nın taslağı aynı modeli referans aldığı için, olası bir anlaşmada denetimin yine İstanbul üzerinden yürütülmesi gündeme gelebilir.

Diğer kıyı ülkeleri farklı araçlar öneriyor. Bulgaristan Ulusal Güvenlik Danışma Konseyi 7 Ekim'de altı kıyı ülkesini kapsayan bir moratoryum önerdi ve Türkiye ile Romanya'yla acil istişare kararı aldı. Sofya'nın gündeme getirdiği seçenekler arasında AB öncülüğünde bir deniz misyonu da var. Montrö Sözleşmesi kıyıdaş olmayan devletlerin savaş gemilerinin Karadeniz'deki varlığını sınırlıyor. Bu nedenle böyle bir misyon, Türkiye'nin taraflar arasında müzakereyle kurulacak bir mekanizmayı öne çıkaran yaklaşımından ayrışıyor.

İzlenecek başlıklar

- Kremlin'in enerji ateşkesine vereceği resmî yanıt ve ateşkesin limanları kapsayacak biçimde genişletilip genişletilmeyeceği.
- 15-16 Ekim'deki Avrupa Konseyi toplantısında Bulgaristan'ın Karadeniz önerilerinin AB gündemine alınıp alınmayacağı.
- Moskova ve Kiev'in Eylül'de iletilen mutabakat taslağına vereceği yanıtlar.

Kaynaklar

- Axios, "Trump says Russia and Ukraine agreed to immediate energy ceasefire", 11 Ekim 2026: https://www.axios.com/2026/10/11/trump-russia-ukraine-energy-ceasefire-zelensky
- Al Jazeera, "Zelenskyy says Russia violated energy truce announced by Trump", 11 Ekim 2026: https://www.aljazeera.com/news/2026/10/11/trump-says-ukraine-russia-agree-to-energy-ceasefire-2
- The Kyiv Independent, "Kremlin has nothing to say on Trump's energy ceasefire", 12 Ekim 2026: https://kyivindependent.com/kremlin-has-nothing-to-say-on-trumps-energy-ceasefire-rejects-zelenskys-truce-proposal-2/
- T.C. Dışişleri Bakanlığı, Hakan Fidan ile Anita Orbán'ın ortak basın toplantısı, 8 Ekim 2026: https://www.mfa.gov.tr/disisleri-bakani-sayin-hakan-fidan-in-macaristan-basbakan-yardimcisi-ve-disisleri-bakani-anita-orban-ile-ortak-basin-toplantisi--8-ekim-2026.tr.mfa
- Anadolu Ajansı, "Cumhurbaşkanı Erdoğan, Rusya Devlet Başkanı Putin ile telefonda görüştü", 7 Ekim 2026: https://www.aa.com.tr/tr/gundem/cumhurbaskani-erdogan-rusya-devlet-baskani-putin-ile-telefonda-gorustu/4080945
- Euronews Türkçe, "Karadeniz'de gemi güvenliği: Türkiye ve bölge ülkeleri hangi adımları gündeme alıyor?", 12 Ekim 2026: https://tr.euronews.com/2026/10/12/karadenizde-gemi-guvenligi-turkiye-ve-bolge-ulkeleri-hangi-adimlari-gundeme-aliyor
- Yeni Ankara, "Karadeniz'de Türk gemilerine saldırılar: 2022'den bugüne neler yaşandı?", 8 Ekim 2026: https://www.yeniankara.com.tr/guncel/karadenizde-turk-gemilerine-saldirilar-2022den-bugune-neler-yasandi-185527
- Marine Insight, "Two Commercial Ships Hit By Drones In Bulgaria's EEZ, One Sinks And Crew Remains Missing", 7 Ekim 2026: https://www.marineinsight.com/two-commercial-ships-hit-by-drones-in-bulgarias-eez-one-sinks-and-crew-remains-missing/
- Enab Baladi, "Damascus Seeks Probe Into Ship Sinking as Crew Remains Missing", 8 Ekim 2026: https://english.enabbaladi.net/archives/2026/10/damascus-seeks-probe-into-ship-sinking-as-crew-remains-missing/
- Malay Mail (AFP), "Turkiye proposes Russia-Ukraine deal to curb Black Sea attacks", 18 Eylül 2026:

https://www.malaymail.com/news/world/2026/09/18/turkiye-proposes-russiaukraine-deal-to-curb-black-sea-attacks-eyes-a-revived-safepassage-mechanism-for-civilian-ships/235590

- Turkish Minute, "Turkey proposes Black Sea deal to protect civilian shipping", 17 Eylül 2026: https://www.turkishminute.com/2026/09/17/turkey-proposes-black-sea-deal-to-protect-civilian-shipping/
- 7deniz, "Mehmet Bozay: Karadeniz'de seyrüsefer güvenliği için BM ile çalışıyoruz", 27 Ağustos 2026: https://www.7deniz.net/mehmet-bozay-karadenizde-seyrusefer-guvenligi-icin-bm-ile-calisiyoruz
- 7deniz, "İMEAK DTO'da Karadeniz alarmı: Türk sahipli 22 gemi saldırıya uğradı", 27 Ağustos 2026: https://www.7deniz.net/imeak-dtoda-karadeniz-alarmi-turk-sahipli-22-gemi-saldiriya-ugradi
- Dünya, "Karadeniz'de bıçak kemiğe dayandı", 29 Ağustos 2026: https://www.dunya.com/gundem/karadenizde-bicak-kemige-dayandi-haberi-837969
- Harici, "Türkiye ve BM Karadeniz'de ateşkes için masaya dönüyor", 2 Ekim 2026: https://harici.com.tr/turkiye-ve-bm-karadenizde-ateskes-icin-masaya-donuyor/
- BTA, "National Security Council Condemns Attacks on Merchant Ships, Bulgaria to Seek Moratorium on Hostilities in Black Sea", 7 Ekim 2026: https://www.bta.bg/en/news/bulgaria/1219905-national-security-council-condemns-attacks-on-merchant-ships-bulgaria-to-seek-m
- Birleşmiş Milletler, "Black Sea Grain Initiative Joint Coordination Centre": https://www.un.org/en/black-sea-grain-initiative